

EDUSKUNNAN
SOSIAALIVALIOKUNTA

Helsingissä

27 päivänä syyskuuta 1988

Lausunto n:o 4

Lakivaliokunnalle

Lakivaliokunta on eduskunnan päätöksen mukaisesti 20 päivänä syyskuuta 1988 pyytänyt sosiaalivaliokunnan lausuntoa hallituksen esityksestä n:o 64 yhdistyslaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi.

Asian johdosta ovat valiokunnassa olleet kuultavina lainsäädäntöneuvos Gustav Bygglin oikeusministeriöstä, vanhempi hallitussihteeri Tarja Brandes sosiaali- ja terveysministeriöstä, lainopillinen asiamies Hannu Rautiainen Suomen Työnantajain Keskusliitosta, lakimies Matti Virtanen Liiketyönantajain Keskusliitosta, lakimies Tuomo Mäkinen Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestöstä, osastonjohtaja Timo K. Vertanen Toimihenkilö- ja Virkamiesjärjestöjen Keskusliitosta ja apulaisosastopäällikkö Markku Lemmetty Akavasta.

Hallituksen esitys sisältää ehdotuksen aatteellista yhdistystoimintaa koskevaksi yhdistyslaiksi, jolla korvataan nykyiset hallitusmuodon 10 §:ssä edellytetyllä tavalla annetut säännökset.

Uudistuksen tavoitteena on saattaa yhdistymisvapauden sääntely vastaamaan nykyisiä toiminnan vaatimuksia ja laajentaa yhdistysten mahdollisuuksia järjestää sisäiset toimintamuotonsa niiden omien tarpeiden mukaan sekä edesauttaa kansanvaltaisuuden periaatteen kannalta perusteltujen menettelytapojen käyttöönottoa.

Ehdotetun yhdistyslain soveltamisala vastaa nykyistä lakia. Yhdistysten jäsenten kansalaisuusvaatimuksia lievennettäisiin. Yhdistyksille annettaisiin mahdollisuus ottaa käyttöön monipuolisemmin erilaisia, yhdistyksen tarpeisiin soveltuvia päätöksentekomuotoja. Päätösvaltaansa yhdistyksen jäsenet käyttävät yleensä yhdistyksen kokouksessa, mutta se voidaan uskoa myös valtuutetuille. Näiden lisäksi voi-

taisiin käyttää niin sanottua jäsenäänestystä myös yksityishenkilöistä koostuvissa yhdistyksissä. Järjestää voitaisiin myös niin sanottuja liittoäänestyksiä, joissa liittoon suoraan tai jäsenyhdistysten kautta kuuluvat yksityishenkilöt saisivat käyttää äänivaltaa, mutta eivät sen sijaan liiton jäsenyhdistykset. Äänestys voitaisiin toimittaa erillisenä tilaisuutena tai postiaäänestyksellä.

Enemmistövaalitapa ja suhteellinen vaalitapa asetettaisiin periaatteessa tasavertaisiksi. Suhteelliseen vaaliin siirtymistä helpotettaisiin siten, että muutoksen toteuttamiseen riittäisi yhdistyksen kokouksen enemmistön kannatus. Sääntöjen muuttamista helpotettaisiin myös muissa suhteissa. Jäsenelle vakuutetun erityisen edun suojaa ja jäsenten yhdenvertaisuuden periaatteen soveltamista lievennettäisiin eräissä suhteissa. Kansalaisuusvaatimuksia yhdistyksen hallituksen osalta lievennettäisiin ja tarkennettaisiin säännöksiä hallituksen jäsenen ja yhdistyksen toimihenkilöiden esteellisyydestä ja vahingonkorvausvelvollisuudesta. Yhdistyksen purkautumista ja lakkauttamista koskevaa sääntelyä ehdotetaan tarkistettavaksi.

Sosiaalivaliokunta on rajoittanut lausuntonsa koskemaan toimialaansa, lähinnä työmarkkinoita. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan ehdotetulla yhdistyslailla ei ole sellaisia vaikutuksia työmarkkinoihin tai työmarkkinajärjestöjen toimintaan, että työmarkkinapolitiisista syistä olisi tarpeen esittää muutoksia hallituksen esitykseen.

Edellä esitetyn perusteella sosiaalivaliokunta kunnioittavasti esittää,

että lakiehdotukset hyväksyttäisiin muuttamattomina.

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet puheenjohtaja Skinnari, varapuheenjohtaja Louvo ja jäsenet Ala-Harja, Kankaanniemi, Kärhä, P. Leppänen, Nordman, Paavilainen, Rantanen, Stenius-Kaukonen, Taina, Törnqvist ja Väistö.
